

DONALD S. WHITNEY

DISCIPLINELE
SPIRITUALE
PENTRU
VIAȚA CREȘTINĂ

GHID DE STUDIU

IMAGO DEI
ORADEA, 2023

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

WHITNEY, DONALD S.

Disciplinele spirituale pentru viața creștină – ghid de studiu/

Donald S. Whitney. - Oradea: Imago Dei, 2023

ISBN 978-606-8314-78-5

2

NavPress este Editura organizației Navigatorilor, o organizație creștină internațională care ocupă un rol de frunte în dezvoltarea spirituală personală. NavPress dorește să-i ajute pe creștini să crească din punct de vedere spiritual și să se bucure de vieți pline de semnificație și speranță prin resurse personale și de grup care se bazează pe Scriptură, sunt relevante din punct de vedere cultural și sunt practice.

Originally published in English in the U.S.A. under the title

Spiritual Disciplines for the Christian Life Study Guide, by Donald S. Whitney

Copyright © 2014 by Donald S. Whitney

Romanian edition © 2023 by Sc Optim Multiserv SRL - Editura Imago Dei with permission of NavPress, represented by Tyndale House Publishers. All rights reserved.

Ediția în limba română publicată sub titlul
Disciplinele spirituale pentru viața creștină - Ghid de studiu
Donald S. Whitney

© 2023 Editura Imago Dei
str. Pascal, nr. 18, X 84, ap. 7
410444 Oradea, Bihor, România

E-mail: office@imagodei.ro
Pagina web: WWW.IMAGODEI.RO

*Orice reproducere sau selecție de texte din această carte
este permisă doar cu aprobarea în scris a Editurii Imago Dei.*

Traducerea: Marcel Eugen Budea
Coperta și tehnoredactarea: Marcel Eugen Budea

ISBN 978-606-8314-78-5

CUPRINS

- LECTȚIA 1: Disciplinele spirituale...
în scopul evlaviei 5
- LECTȚIA 2: Hrănirea din cuvânt (partea I)...
în scopul evlaviei 19
- LECTȚIA 3: Hrănirea din cuvânt (partea a II-a)...
în scopul evlaviei 31
- LECTȚIA 4: Rugăciunea... în scopul evlaviei 43
- LECTȚIA 5: Închinarea... în scopul evlaviei 57
- LECTȚIA 6: Evanghelizarea... în scopul evlaviei 69
- LECTȚIA 7: Slujirea... în scopul evlaviei 81
- LECTȚIA 8: Administrarea... în scopul evlaviei 95
- LECTȚIA 9: Postul, tăcerea și solitudinea...
în scopul evlaviei 109
- LECTȚIA 10: Ținerea unui jurnal zilnic și învățarea...
în scopul evlaviei 125
- Note* 139
- Despre autor* 142

LECȚIA 1

DISCIPLINELE SPIRITUALE... ÎN SCOPUL EVLAVIEI

Disciplinează-te în scopul evlaviei.
(1 TIMOTEI 4:7, NASB)

IDEEA CENTRALĂ

Singura modalitate pentru a ajunge la maturitatea creștină este prin practicarea disciplinelor spirituale. Aceste activități personale și interpersonale date de Dumnezeu în Biblie au fost practicate de oamenii lui Dumnezeu încă din timpurile biblice. Ele sunt mijloacele suficiente pe care creștinii trebuie să le folosească în urmărirea evlaviei, adică apropierea de Cristos și conformarea la Cristos. Isus ni le-a exemplificat și El Se așteaptă ca noi să le practicăm. Procedând astfel, vom gusta bucuria unui stil de viață disciplinat spiritual.

ÎNTREBARE DE ÎNCĂLZIRE

1. Descrie o situație în care te-ai disciplinat pentru a atinge un anumit scop sau una în care nu te-ai disciplinat și nu ai reușit să atingi un anumit scop.

Care este scopul disciplinelor spirituale?

Când vine vorba de disciplină în viața creștină, multor credincioși li se pare că este disciplină fără direcție. Rugăciunea amenință să fie o corvoadă. Valoarea practică a meditației asupra Scripturii pare nesigură. Scopul real al unei discipline precum postul este adesea neclar.

Biblia spune următorul lucru despre aleșii lui Dumnezeu: „Căci pe aceia pe care i-a cunoscut mai dinainte i-a și hotărât mai dinainte să fie asemenea chipului Fiului Său” (Rom. 8:29). Planul veșnic al lui Dumnezeu garantează că în cele din urmă fiecare creștin va fi asemenea lui Cristos. „Atunci când Se va arăta El”, noi vom fi schimbați ca să fim „ca El” (1 Ioan 3:2). Aceasta nu este o viziune; acesta vei fi tu, creștinule, „atunci când Se va arăta El”.

Așadar, de ce să discutăm despre disciplină? Dacă Dumnezeu ne-a predestinat să fim asemenea lui Cristos, care este rolul disciplinei? Cu toate că Dumnezeu ne va face asemenea lui Cristos atunci când Se va întoarce Isus, El vrea ca până în clipa aceea noi să creștem în această asemănare cu Cristos. Noi nu trebuie doar să așteptăm sfințenia, ci trebuie s-o urmărim. În Evrei 12:14 ni se poruncește: „Urmăriți pacea cu toții și sfințirea, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul.”

Aceasta ne face să ne întrebăm ce ar trebui să se întrebe fiecare creștin: „Cum să urmăresc sfințenia? Cum pot fi ca Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu?” Găsim un răspuns clar în 1 Timotei 4:7: „Disciplinează-te în scopul evlaviei” (nasb).

Singurul drum către maturitate creștină și evlavie (un biblic termen sinonim cu asemănarea cu Cristos și sfințenia) trece prin practicarea disciplinelor spirituale. Evlavia este scopul disciplinelor și, când ne amintim lucrul acesta, disciplinele spirituale pot deveni o încântare în loc de o corvoadă.

Dumnezeu ne poruncește să fim sfinți

Forma originală a sintagmei „disciplinează-te în scopul evlaviei” arată clar că ea este o poruncă a lui Dumnezeu, nu numai o sugestie. Sfințenia nu este o opțiune pentru cei care pretind că sunt copii ai Celui Sfânt (vezi 1 Pet. 1:15-16), așadar nici mijlocul sfințirii – disciplinele spirituale – nu este opțional.

În oferta făcută de Isus în Matei 11:29: „Luați jugul Meu asupra voastră și învățați de la Mine”, se subînțelege că El Se așteaptă la o spiritualitate disciplinată. Același lucru este valabil și în următoarea invitație la ucenicie: „Apoi le-a spus tuturor: «Dacă vrea cineva să vină după Mine, trebuie să se lepede de sine, să-și ia crucea în fiecare zi și să Mă urmeze»” (Luca 9:23). Aceste versete ne spun că a fi un ucenic al lui Isus înseamnă cel puțin să înveți de la El și să-L urmezi. Învățarea de la El și urmarea Lui implică disciplină, căci cei care învață doar întâmplător și Îl urmează întâmplător nu sunt ucenici adevărați. Faptul că această disciplină este în centrul uceniei este confirmat de Galateni 5:22-23, care spune că autodisciplina spirituală (implicită în „înfrânarea poftelor”) este unul dintre cele mai evidente semne de a fi controlat de Duhul.

Domnul Isus nu numai că Se așteaptă ca aceste discipline spirituale biblice să fie practicate de către cei care Îl urmează, ci El este exemplul de disciplină în scopul evlaviei.

Ce sunt disciplinele spirituale?

În primul rând Biblia recomandă *atât disciplinele spirituale personale, cât și pe cele interpersonale*. Unele discipline spirituale – cum ar fi rugăciunea privată – o practicăm singuri; altele – precum rugăciunea în grupuri mici sau în congregație – o practicăm împreună cu alți creștini. În al doilea rând, disciplinele spirituale sunt *activități, nu atitudini*. Disciplinele sunt practici, nu trăsături de caracter, haruri sau „roada Duhului” (Gal. 5:22-23). În al treilea rând, subiectul acestei cărți se limitează la acele discipline spirituale care sunt *biblice*, adică la practicile învățate sau prezentate în Biblie. În al patrulea rând, această carte adoptă poziția conform căreia disciplinele spirituale găsite în Scriptură sunt *suficiente* pentru cunoașterea și experimentarea lui Dumnezeu, și pentru creșterea în asemănarea lui Cristos. În al cincilea rând, disciplinele spirituale sunt practici *deduse din Evanghelie, nu despărțite de Evanghelie*. Când disciplinele sunt practicate corect, ele ne duc mai adânc în Evanghelia lui Isus și gloriile ei, nu ne îndepărtează de ea de parcă am trece la niveluri superioare ale creștinismului. În al șaselea rând, disciplinele spirituale sunt *mijloace* care duc la evlavie, nu *scopuri* care trebuie practicate de dragul lor.

Așadar, disciplinele spirituale sunt acele activități personale și interpersonale date de Dumnezeu în Biblie ca mijloace suficiente pe care credincioșii în Isus Cristos trebuie să le folosească pentru urmărirea evlaviei în plinătatea Duhului, adică apropierea de Cristos și conformarea la Cristos. Ele sunt obiceiuri devoționale și ale experienței creștine care au fost practicate de oamenii lui Dumnezeu din vremurile biblice.

Indiferent de disciplină, cea mai importantă trăsătură este *scopul* ei. După cum exersarea gamelor și a notelor muzicale la chitară sau la pian are prea puțină valoare dacă nu se face cu scopul de a cânta muzică, tot astfel practicarea disciplinelor spirituale are prea puțină valoare fără acel scop unic care le unește (vezi Col. 2:20, 1 Tim. 4:8). Acest scop este evlavia. Astfel, în 1 Timotei 4:7 ni se spune să ne disciplinăm „în scopul evlaviei” (nasb).

Pe de o parte recunoaștem că în sine până și cea mai categorică autodisciplină nu ne va face mai sfinți, căci creșterea în sfințenie este un dar de la Dumnezeu (vezi Ioan 7:17; 1 Tes. 5:23; Evr. 2:11). Pe de altă parte, aceasta nu înseamnă că nu trebuie să facem nimic pentru a urmări evlavia, doar să trăim viața pe care o dorim până când și dacă Dumnezeu decide să ne facă sfinți. Trebuie să ne disciplinăm „în scopul evlaviei”, practicând disciplinele spirituale date de Dumnezeu ca mijloace de a primi harul Său și de a crește în asemănarea cu Cristos.

Să considerăm disciplinele spirituale ca modalități prin care putem intra pe cărarea harului lui Dumnezeu și Îl putem căuta (vezi Luca 19:1-10), la fel cum Zacheu a mers pe drumul pe care urma să meargă Isus și L-a căutat. Domnul, prin Duhul Său, călătorește încă pe anumite cărări, cărări pe care El Însuși le-a poruncit și le-a descoperit în Scriptură. Noi numim aceste cărări discipline spirituale și dacă vom merge pe ele și Îl vom căuta, prin credință, ne putem aștepta să-L întâlnim. Prin intermediul acestor practici bazate pe Biblie, ne punem în mod conștient înaintea lui Dumnezeu, așteptând să ne bucurăm de prezența Sa și să primim harul Său transformator.

Roadă disciplinelor spirituale

Trebuie să ne amintim că libertățile depline ale evlaviei hrănite

prin disciplină nu se dezvoltă în urma unei singure lecturări a Bibliei, nici în urma câtorva încercări de implicare în alte discipline. Scriptura ne amintește că, înainte să apară roadele evlaviei, trebuie să perseverăm într-o înfrânare precum cea exprimată prin disciplina spirituală. Observați atenți succesiunea dezvoltării din 2 Petru 1:6 – „cu autocontrolul, perseverența; cu perseverența, evlavia” (NIV). Evlavia este o căutare pe tot parcursul vieții.

Dacă imaginea ta despre un creștin disciplinat este a unei persoane sumbre, tăcute, un semi-robot fără bucurie, atunci ai înțeles greșit. Isus a fost cel mai disciplinat om care a trăit vreodată și totuși cel mai bucuros și cu adevărat viu. Ca Domnul și Răscumpărătorul nostru, Isus nu este doar exemplul nostru, ci El este exemplul nostru de disciplină. Să-L urmăm spre bucurie prin disciplinele spirituale. (Material preluat din capitolul 1 al cărții *Disciplinele spirituale pentru viața creștină*.)

Perseverarea în practicarea disciplinelor spirituale

Există trei aspecte care sunt indispensabile în a te ajuta să perseverezi în practicarea disciplinelor spirituale: rolul Duhului Sfânt, rolul părtășiei și rolul luptei în viața creștină.

Duhul Sfânt. Rolul Duhului Sfânt este de a produce înăuntrul nostru dorința și puterea pentru disciplinele care duc la evlavie. Faptul că El dezvoltă aceasta în fiecare credincios este evident din 2 Timotei 1:7.

Biblia nu explică mecanismul tainei lucrării Duhului Sfânt în noi. Însă aceste două lucruri sunt clare: (1) Duhul Sfânt va fi mereu credincios pentru a-l ajuta pe fiecare dintre aleșii lui Dumnezeu să persevereze până la sfârșit în acele lucruri care ne vor face asemenea lui Cristos și (2) noi nu trebuie să ne împietrim inimile, ci să răspundem îndemnurilor Lui, dacă dorim să fim evlavioși.

Părtășia. Nimeni nu ar trebui să citească despre disciplinele spirituale și să-și închipuie că practicându-le izolat de ceilalți credincioși el poate fi la fel de asemănător lui Cristos – poate chiar mai mult – ca creștinii care sunt membri activi ai unui trup local al lui Cristos. Oricine își măsoară progresul în asemănarea cu Cristos

numai în termenii creșterii părtășiei lui cu Dumnezeu are o măsură incompletă, căci maturitatea spirituală include și creșterea în părtășie cu copiii lui Dumnezeu. În 1 Ioan 1:3, apostolul Ioan le-a pus alături pe acestea două. După cum părtășia neo-testamentară este atât cu Dumnezeu triun, cât și cu oamenii Săi, creșterea spirituală are atât o dimensiune verticală, cât și una orizontală. Mai mult decât atât, părtășia biblică te va încuraja să perseverezi în practicarea disciplinelor spirituale personale.

Lupta. Cu toate că „încrederea” și „odihna” sunt valori de bază ale vieții creștine, la fel sunt „disciplina” și „lupta”. Multe forțe se împotrivesc progresului spiritual al celor care se află de această parte a cerului. Din cauza lumii, a firii pământești și a Diavolului, practicarea disciplinelor spirituale și progresul în evlavie vor fi însoțite de lupte (compară Col. 1:29 cu 1 Tim. 4:10). Victoria pe care o experimentăm în viața de zi cu zi asupra forțelor care se opun progresului nostru în ce privește disciplinele *vine prin practicarea disciplinelor*. (Material preluat din capitolul 13 din *Discipline spirituale pentru viața creștină*.)

Meditează la discipline spirituale

2. În trecut, ce ai crezut despre disciplinele spirituale precum hrănirea din Cuvânt, rugăciunea, închinarea, evangheliizarea și postul? Fii sincer.

3. Ce scop unește disciplinele spirituale? (Vezi 1 Tim. 4:7.)

Importanța sfințeniei (evlaviei)

4. Ce spune 1 Petru 1:15-16 despre importanța sfințeniei în viața credincioșilor?

5. Descrie o persoană evlavioasă pe care o cunoști și care a ajuns la maturitate spirituală prin disciplină. Ce discipline spirituale a practicat ea în mod regulat?

Catalizatori pe care îi folosește Dumnezeu pentru a ne face mai asemenea lui Cristos

6. *Oameni.* Adesea Dumnezeu aduce în viața noastră oameni a căror contribuție ne ajută să devenim mai asemenea lui Cristos. Citește Proverbe 27:17. Descrie o situație în care Dumnezeu a folosit pe cineva pentru a șlefui asperitățile dure ale personalității tale.

7. a. *Împrejurări.* Cu toții ne-am confruntat cu circumstanțe dificile pe care Dumnezeu le folosește pentru a ne face tot mai asemenea Lui. Ce spune Romani 8:28 despre circumstanțele noastre dificile?

- b. Ca grup, discutați despre modul în care Dumnezeu folosește circumstanțele din viața voastră pentru a crește în evlavie.
8. *Disciplinele spirituale.* În loc de a veni din exterior de la oameni și/sau circumstanțe, acest catalizator acționează dinăuntru vieții noastre și merge spre exterior. De asemenea, Dumnezeu ne dăruiește mai multe opțiuni în ceea ce privește implicarea noastră cu acest catalizator decât în cazul oamenilor sau a împrejurărilor. Descrie o situație în care Dumnezeu a folosit timpul tău de rugăciune sau de meditație biblică pentru a te schimba din interior spre exterior.

Disciplinele spirituale: o modalitate de a-L căuta pe Dumnezeu și de a-L cunoaște mai bine

Astăzi oamenii pun mare accent pe exercițiile fizice ca modalitate de a rămâne sănătoși. Disciplinele spirituale sunt similare exercițiilor fizice, prin aceea că atunci când le practicăm promovăm sănătatea spirituală și creșterea – evlavia – în viețile noastre.

Să ne uităm la două relatări biblice care ne arată modul în care doi oameni au intrat pe cărarea lui Isus și L-au căutat. Ca urmare, viețile lor au fost schimbate pentru totdeauna.

9. Bartimeu: Luca 18:35-43
- a. Ce te frapează la modul cum s-a raportat el la Isus?

b. Ca răspuns la credința lui Bartimeu, ce a făcut Isus pentru el?

10. Zacheu: Luca 19:1-10

a. În ce fel L-a căutat acest vameș pe Isus?

b. Ce ne spune această relatare despre îndurarea lui Isus?

11. În ce fel te încurajează aceste relatări să-L cauți pe Dumnezeu?

A practica disciplinele spirituale se aseamăna cu a intra pe cărarea lui Dumnezeu

12. Conform textului de la pagina 23 din *Disciplinele spirituale pentru viața creștină*, „prin intermediul acestor practici bazate pe Biblie, noi ne plasăm în mod conștient înaintea lui Dumnezeu, anticipând prezența Sa, bucurându-ne de ea și primind harul Său transformator”. Descrie o situație în care ai intrat pe cărarea lui Dumnezeu și harul Său te-a transformat.

Domnul Se așteaptă ca noi să practicăm disciplinele spirituale

13. Ce spun versetele următoare despre ceea ce înseamnă ca fiecare dintre noi să fie ucenicul lui Isus?

Matei 11:29 _____

Luca 9:23 _____

Galateni 5:22-23 _____

Urmările faptului de a de a fi nedisciplinat din punct de vedere spiritual

14. De ce oamenii care s-au disciplinat ani de zile pentru a deveni competenți în cariera lor sau în sporturi recreaționale renunță rapid să practice disciplinele spirituale? Ți s-a întâmplat lucrul acesta?

15. Textul din capitolul 1 din *Disciplinele spirituale pentru viața creștină* vorbește despre unii oameni care sunt credincioși față de biserică și demonstrează un entuziasm autentic pentru lucrurile lui Dumnezeu, însă din punct de vedere spiritual „sunt superficiali”. Care sunt câteva caracteristici pozitive și negative ale acestor oameni? Cum devine cineva așa? Ce înseamnă că ei „s-au implicat în toate, dar nu s-au disciplinat în nimic”? Ce ar trebui să faci pentru a te asigura că aceasta nu te va descrie niciodată?

Disciplinele spirituale aduc libertate

16. a. Libertatea „vine prin stăpânirea oricărei discipline. Libertatea evlaviei este libertatea de a face ceea ce ne cere Dumnezeu să facem prin Scriptură și libertatea de a exprima trăsăturile caracterului lui Cristos prin propria noastră persoană” (paginile 27-28 din *Disciplinele spirituale pentru viața creștină*). În ce domenii ale vieții ai experimentat această libertate?

- b. Dacă nu ai experimentat această libertate, ce pași vei întreprinde ca să te apropii de ea?

Disciplinele spirituale iau timp

17. Citește 2 Petru 1:3-6. De ce este nevoie să perseverăm în stăpânirea de sine înainte ca rodul matur al evlaviei să se coacă?

Dumnezeu îi invită pe toți creștinii să se bucure de disciplinele spirituale

18. Când practicăm disciplinele spirituale având în minte scopul evlaviei, disciplina noastră are direcție. Isus, Mântuitorul și Regele nostru, este și exemplul nostru în ce privește disciplina. Uită-te la următoarele versete: Matei 4:2; Luca 2:46-47; Ioan 13:2-6; 17:4. Ce spune fiecare despre modul cum a practicat El disciplinele spirituale?

Perseverarea în practicarea disciplinelor spirituale

19. Prin Duhul Sfânt, avem puterea de a persevera în disciplinele spirituale. Citește 2 Timotei 1:7 și apoi arată de ce acest adevăr ar trebui să ne încurajeze.

RUGĂCIUNE DE ÎNCHEIERE

Concentrează-te pe dragostea profundă a lui Dumnezeu pentru tine și pe dorința Lui de a te binecuvânta prin disciplinele spirituale. Cere-I Domnului să te ajute să fii dispus să practici aceste discipline în următoarele săptămâni ale acestui studiu.

MERGÂND MAI ÎN PROFUNZIME

(Întrebări suplimentare pentru studiu suplimentar)

20. În zilele noastre, „lepădarea de sine” nu este o idee populară. Cum se leagă ceea ce a spus Isus în Luca 9:23 de practicarea disciplinelor spirituale?

21. De ce înfrânarea poftelor este unul dintre cele mai evidente semne ale faptului că ești controlat de Duhul? (Vezi Galateni 5:22-23.)

22. Ce crezi că vrea să spună următorul text de la pagina 12 din *Disciplinele spirituale pentru viața creștină*: „Consideră disciplinele spirituale ca un mijloc prin care putem intra pe cărarea harului lui Dumnezeu și-L putem căuta pe El”?

23. Conform pasajului din 1 Corinteni 12:4-7, fiecărui credincios i s-au dat daruri spirituale. De ce crezi că disciplina spirituală este atât de importantă în dezvoltarea acestor daruri?

24. Ce pași practici ești dispus să faci în săptămâna viitoare pentru a începe să exerciți mai multă disciplină spirituală în viața ta?

LECȚIA 2

HRĂNIREA DIN CUVÂNT (PARTEA 1)... ÎN SCOPUL EVLAVIEI

IDEEA CENTRALĂ

Nici o disciplină spirituală nu are o importanță mai mare ca hrănirea din Cuvântul lui Dumnezeu. Nici o altă disciplină nu poate compensa lipsa ei. Fără hrănirea din Scriptură, nimeni nu se poate bucura de o viață creștină sănătoasă, care se dezvoltă. Hrănirea din Biblie nu este doar cea mai importantă dintre disciplinele spirituale, dar și cea mai cuprinzătoare. De fapt, ea conține alte câteva aspecte sau subdiscipline. Se aseamănă foarte bine cu o universitate alcătuită din mai multe facultăți, fiecare specializată într-o anumită disciplină, dar toate unite sub denumirea generală de universitate. Primele trei „facultăți” ale hrănirii din Cuvânt sunt auzirea, citirea și studierea Cuvântului lui Dumnezeu.

ÎNTREBĂRI DE ÎNCĂLZIRE

1. Descrie modul în care hrănirea din Cuvânt a avut loc – sau nu a avut loc – în familia și Biserica ta pe când erai copil.

Aceasta ți-a afectat modul în care privești azi hrănirea din Biblie? Dacă răspunsul este da, în ce fel?

2. Tu – și familia ta, dacă ești căsătorit – v-ați dezvoltat un model consecvent de hrănire din Biblie? Dacă răspunsul este da, descrie impactul pe care l-a avut în viața ta. Dacă răspunsul este nu, ce te împiedică să dezvolți un astfel de tipar?

Importanța hrănirii din Biblie

Nici o disciplină spirituală nu este mai importantă ca hrănirea din Cuvântul lui Dumnezeu. Nimic n-o poate înlocui. Pur și simplu nu poate exista o viață creștină sănătoasă fără o hrănire din laptele și carnea Scripturii. Motivele sunt evidente.

În Biblie, Dumnezeu ne vorbește despre Sine și în special despre Isus Cristos, Dumnezeu întrupat.

Biblia ne dezvăluie Legea lui Dumnezeu și ne arată modul în care noi am încălcat-o. Aflăm cum Cristos, fără să fi avut păcat, a murit în locul celor care au încălcat Legea lui Dumnezeu și cum trebuie să ne pocăim și să credem în El pentru a ne afla într-o relație corectă cu Dumnezeu.

Din Biblie învățăm despre căile și voia Domnului. Aflăm cum dorește Dumnezeu să trăim și ce ne aduce cea mai mare bucurie și satisfacție în viață.

Nici una dintre aceste informații esențiale și veșnice nu poate fi găsită altundeva, ci numai în Biblie. Așadar, dacă vrem să-L